

C/2024/871

6.2.2024

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „Dodatkowe rozważania na temat rocznej analizy zrównoważonego wzrostu gospodarczego 2023”

(opinia z inicjatywy własnej)

(C/2024/871)

Sprawozdawca: **Konstantinos DIAMANTOUROS**

Współsprawozdawca: **Javier DOZ ORRIT**

Decyzja Zgromadzenia Plenarnego	23.3.2023
Podstawa prawna	Art. 52 ust. 2 regulaminu wewnętrznego Opinia z inicjatywy własnej
Sekcja odpowiedzialna	Sekcja ds. Unii Gospodarczej i Walutowej oraz Spójności Gospodarczej i Społecznej
Data przyjęcia przez sekcję	5.10.2023
Data przyjęcia na sesji plenarnej	25.10.2023
Wynik głosowania (za/przeciw/wstrzymało się)	185/1/1

1. Wnioski i zalecenia

1.1. Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny (EKES) zauważa, że zgodnie z najnowszą letnią prognozą gospodarczą Komisja Europejska (KE) obniżyła prognozy wzrostu do 0,8 %, co wskazuje na coraz mniej optymistyczne perspektywy gospodarcze.

1.2. Komitet sądzi, że w związku z tym w nadchodzących miesiącach polityka pieniężna powinna charakteryzować się dbałością o znalezienie odpowiedniej równowagi między potrzebą dalszego obniżania inflacji a potrzebą uniknięcia nadmiernego zahamowania wzrostu i przyczynienia się do realizacji planów redukcji długu publicznego.

1.3. Ze względu na utrzymującą się inflację EKES uważa, że partnerzy społeczni i rządy powinni negocjować i uzgadniać krajowe pakiety na rzecz dochodu w celu zmniejszenia inflacji bez osłabiania inwestycji i wzrostu oraz że te pakiety powinny iść w parze z ukierunkowanymi środkami wspierającymi słabsze grupy ludności.

1.4. EKES popiera propozycję KE zawartą w pakiecie legislacyjnym dotyczącym reformy unijnych ram zarządzania gospodarczego, którego celem jest ustanowienie zróżnicowanych krajowych ścieżek zapewniających stabilność finansów publicznych za pomocą planów fiskalno-strukturalnych opartych na kompromisach wynegocjowanych między organami europejskimi i krajowymi. Niemniej sądzi, że odpowiedzialność państw członkowskich za te zobowiązania wymaga większego zaangażowania parlamentów narodowych oraz władz lokalnych i regionalnych, a także udziału partnerów społecznych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego w formalnych procesach konsultacji.

1.5. Komitet odnosi się pozytywnie do faktu, że system bankowy strefy euro okazał się odporny na niedawne zawirowania finansowe w USA i w banku Crédit Suisse. W tym względzie istotna jest rola Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego jako jednego organu nadzoru. EKES wyraża zarazem zaniepokojenie, że około 18 % aktywów bankowych w strefie euro pozostaje obecnie poza kontrolą Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego.

1.6. W związku z obniżającą się globalną konkurencyjnością UE – EKES z aprobatą przyjmuje plan przemysłowy Zielonego Ładu, którego celem jest przyspieszenie procesu wydawania pozwoleń dla pewnego zbioru technologii kluczowych dla transformacji ekologicznej. Chociaż jest to krok we właściwym kierunku, uważa, że procedura przyspieszona nie powinna skupiać się wyłącznie na konkretnych technologiach (a zatem pośrednio faworyzować określonych podmiotów), lecz powinna mieć zastosowanie do wszystkich sektorów gospodarki.

1.7. Jeśli chodzi o złagodzenie zasad pomocy państwa, EKES uznaje, że z politycznego punktu widzenia jest ono konieczne w perspektywie krótkoterminowej, by zabezpieczyć strategiczne inwestycje przemysłowe w UE, lecz jest przekonany, że stanowi ono zagrożenie dla rynku wewnętrznego. W związku z tym wyraża ubolewanie, że w ostatnim śródkresowym przeglądzie wieloletnich ram finansowych KE nie zaproponowała stworzenia Europejskiego Funduszu na rzecz Suwerenności.

2. Kontekst ogólny

2.1. Gospodarka UE udowodniła swoją odporność: wzrosła bardziej niż oczekiwano w 2022 r. – o 3,5 % – i wedle wszelkich przewidywań uniknie recesji w 2023 r. Niemniej jednak zgodnie z letnią prognozą gospodarczą perspektywy gospodarcze UE pogarszają się i obecnie przewiduje się, że wzrost gospodarczy spadnie z 1 % do 0,8 %. Jednocześnie oczekuje się, że inflacja w strefie euro będzie nieco niższa w 2023 r. (5,6 % zamiast 5,8 %), i prognozuje się, że w 2024 r. będzie nieznacznie wyższa (2,9 % zamiast 2,8 %). Według Komisji Europejskiej (KE) w lipcu 2023 r. bezrobocie w strefie euro spadło do rekordowo niskiego poziomu 6,4 %.

2.2. Rada Prezesów Europejskiego Banku Centralnego (EBC) na posiedzeniu we wrześniu postanowiła zwiększyć stopy procentowe o 0,25 %, podnosząc referencyjną stopę procentową dla podstawowych operacji refinansujących do 4,5 %, i wyjaśniła, że stopy są obecnie na odpowiednim poziomie pozwalającym obniżyć inflację do poziomu zbliżonego do oficjalnego celu wynoszącego 2 %. O ile inflacja przejawia wyraźną tendencję spadkową – w strefie euro z 9,2 % w grudniu 2022 r. do 6,1 % w maju 2023 r. – o tyle inflacja cen żywności jest nadal bardzo wysoka: w maju wynosiła 13,6 % (w grudniu 2022 r. osiągnęła 16 %).

2.3. Ceny energii nadal spadają w całej Europie, głównie ze względu na znaczny spadek cen gazu na giełdzie Title Transfer Facility dla kontraktów terminowych futures na gaz ziemny. Dla porównania: ceny gazu wynoszą obecnie około 35 EUR za MWh, podczas gdy w sierpniu 2022 r. przekraczały 300 EUR za MWh.

2.4. W związku z kryzysem energetycznym w 2022 r. podniosły się głosy, że konieczna jest reforma przepisów dotyczących wewnętrznego rynku energii elektrycznej. KE opublikowała 14 marca propozycje mające na celu zmniejszenie zależności rachunków za energię elektryczną od cen paliw kopalnych poprzez stworzenie bufora między rynkami krótkoterminowymi a rachunkami za energię elektryczną płaconymi przez konsumentów. Według KE można będzie to osiągnąć poprzez zachęcanie do zawierania umów bardziej długoterminowych (zwłaszcza umów zakupu), ustabilizowanie cen energii elektrycznej i ograniczenie nadmiernych zysków producentów energii w oparciu o wymóg stosowania dwukierunkowych kontraktów różnicowych w odniesieniu do nowych inwestycji w niskoemisyjne wytwarzanie energii tam, gdzie potrzebne jest finansowanie publiczne, oraz w oparciu o poprawę rynków terminowych energii elektrycznej.

2.5. Komisja Europejska opublikowała 1 lutego 2023 r. również plan przemysłowy Zielonego Ładu⁽¹⁾ mający na celu zwiększenie konkurencyjności przemysłu, która w ostatnich latach znacznie spadła w wyniku wysokich cen energii, znacznych obciążeń regulacyjnych i programów dotacji po drugiej stronie Atlantyku ukierunkowanych na przyciągnięcie łańcuchów wartości kluczowych dla transformacji ekologicznej. Plan przemysłowy Zielonego Ładu zasadza się na czterech filarach: ma na celu skrócenie procesów wydawania zezwoleń w odniesieniu do czystych technologii i surowców krytycznych, poprawę dostępu do finansowania poprzez złagodzenie zasad pomocy państwa, podnoszenie umiejętności potrzebnych w ekologicznych sektorach przemysłu oraz promowanie odpornych łańcuchów dostaw.

2.6. Komisja Europejska opublikowała 26 kwietnia 2023 r. długo oczekiwaną propozycję reformy paktu stabilności i wzrostu⁽²⁾. Nowe proponowane przepisy mają na celu osiągnięcie równowagi między większą odpowiedzialnością rządów za zapewnienie stabilnej sytuacji budżetowej za pomocą krajowych ukierunkowanych, czteroletnich i średnioterminowych planów fiskalno-strukturalnych (które mogą zostać przedłużone o maksymalnie trzy lata za wspólnym porozumieniem państwa członkowskiego i Komisji Europejskiej w celu zapewnienia bardziej stopniowej redukcji zadłużenia) a stworzeniem bardziej wiarygodnego systemu egzekwowania, który ma zasadnicze znaczenie dla utrzymania wiarygodności euro.

⁽¹⁾ COM(2023) 62 final.

⁽²⁾ COM(2023) 242 final.

2.7. Ponadto w ostatnich miesiącach w sektorze bankowym doszło do poważnych zawirowań związanych z upadkiem w marcu 2023 r. Silicon Valley Bank w Kalifornii. Od tego czasu dwa kolejne banki regionalne w USA ogłosiły upadłość, tj. Signature Bank i First Republic Bank. Zawirowania finansowe dotknęły również Europę, w której nastąpił upadek dużej instytucji finansowej Credit Suisse. Oba kryzysy udało się opanować, co dowodzi, że w przypadku kryzysu bankowego duże znaczenie ma szybkie ograniczenie ryzyka efektu domina oraz utraty zaufania inwestorów i deponentów. Główną rolę w tym zakresie odgrywa EBC jako jeden organ nadzorczy dla większości istotnych instytucji finansowych strefy euro.

2.8. Ponadto warto zauważyć, że według danych Eurostatu UE przeszła od nadwyżki handlowej w wysokości ponad 200 mld EUR w 2020 r. do rekordowego deficytu w wysokości 432 mld EUR w 2022 r. ze względu na znaczne zmiany w bilansach handlowych na szczeblu globalnym, a w szczególności na gwałtowny wzrost wartości importu energii ⁽³⁾. Bilans handlowy UE poprawił się następnie w pierwszym kwartale 2023 r., głównie dzięki znacznemu spadkowi cen energii, osiągając deficyt w wysokości zaledwie 2 mld EUR w pierwszym kwartale 2023 r. ⁽⁴⁾ Niemniej potrzebna jest głęboka refleksja nad tym, w jaki sposób wzmocnić najbardziej niezawodne i zrównoważone czynniki sprzyjające poprawie wydajności i konkurencyjności europejskiej gospodarki.

3. Uwagi ogólne

3.1. EKES z zadowoleniem przyjmuje bardziej pozytywną prognozę gospodarczą. UE doświadczyła w latach 2021–2022 podwójnego wstrząsu związanego z niczym niesprokowaną wojną prowadzoną przez Rosję przeciwko Ukrainie i poważnym kryzysem energetycznym. W tym okresie UE i rządy krajowe uruchomiły niespotykane dotąd środki, aby wspierać przedsiębiorstwa i konsumentów w obliczu wysokich cen energii. Bardziej pozytywna prognoza gospodarcza pokazuje, że bezprecedensowe wsparcie rządów zdołało uchronić gospodarkę europejską przed znacznym pogorszeniem koniunktury, a gospodarstwa domowe znajdujące się w trudnej sytuacji – przed nadmiernie wysokimi rachunkami.

3.2. EBC podjął zdecydowane działania w celu obniżenia inflacji bazowej, podniesienia stóp procentowych i ograniczenia podaży pieniądza. Chociaż inflacja wykazuje obecnie tendencję spadkową, utrzymuje się na wysokim poziomie i zmniejsza rzeczywistą siłę nabywczą ludności. Najnowsze dane sugerują zarazem, że strefa euro weszła w recesję techniczną. Zdaniem Komitetu polityka pieniężna w nadchodzących miesiącach powinna charakteryzować się dbałością o znalezienie odpowiedniej równowagi między potrzebą dalszego obniżania inflacji a potrzebą unikania nadmiernego zahamowania wzrostu i przyczynienia się do realizacji planów redukcji długu publicznego. W tym kontekście EKES sądzi, że partnerzy społeczni i rządy powinni negocjować oraz uzgadniać krajowe pakiety na rzecz dochodu w celu obniżenia inflacji bez osłabiania inwestycji i wzrostu oraz że te pakiety powinny iść w parze z ukierunkowanymi środkami wspierającymi najsłabsze grupy ludności. Jest to szczególnie istotne w świetle najnowszych danych OECD, z których wynika, że w 2022 r. średnie płace realne spadły o 3,8 % ⁽⁵⁾. Należy to połączyć z wysiłkami na rzecz zwiększenia wydajności w UE, która pozostaje na niskim poziomie.

3.3. EKES popiera oświadczenie prezesa EBC, że rządy powinny stopniowo wycofywać środki wsparcia, a także przywracać stabilną sytuację budżetową. Uważa jednak, że należy zachować ukierunkowane środki zarówno w celu utrzymania poziomu inwestycji – w tym skutecznieszego i szybszego wykorzystania wszystkich funduszy europejskich – jak i w celu udzielenia pomocy obywatelom o niskich dochodach w radzeniu sobie ze skutkami inflacji, ponieważ to oni najdotkliwiej je odczuwają.

3.4. Biorąc pod uwagę, że około 70 % finansowania przedsiębiorstw pochodzi z banków, rynki kapitałowe są w dużej mierze słabo rozwinięte, a sektor MŚP jest silny, banki dostarczą sporą część – jeżeli nie większość – finansowania na potrzeby ekologicznej i cyfrowej transformacji w Europie. EKES jest zdania, że w obliczu ogromnych potrzeb inwestycyjnych Europy w nadchodzących dziesięcioleciach zasadnicze znaczenie ma dalsze dążenie do dokończenia budowy unii rynków kapitałowych. Tymczasem w gospodarce tak zależnej od finansowania bankowego sekurytyzacja musi odgrywać większą rolę w łączeniu gospodarki realnej z rynkami kapitałowymi oraz w uwalnianiu bilansów banków, tak aby mogły zwiększyć kwotę pożyczanych pieniędzy.

⁽³⁾ Highest ever EU trade deficit recorded in 2022, Eurostat.

⁽⁴⁾ EU trade balance deficit returns almost to zero, Eurostat.

⁽⁵⁾ Średnia dla krajów OECD. Zob. <https://www.oecd.org/newsroom/oecd-job-markets-remain-tight-though-inflation-is-hitting-real-wages.htm>.

3.5. Komitet zgadza się z Europejskim Trybunałem Obrachunkowym, że obecne przepisy nie przyniosły jeszcze oczekiwanego ożywienia europejskiego rynku sekurytyzacji i nie pomogły bankom w zwiększeniu ich zdolności udzielania pożyczek, które przyniosłyby korzyści m.in. MŚP. Należy usprawnić rynek sekurytyzacji poprzez skuteczne kontrole i nadzór, aby zapobiec ponownemu pojawieniu się ryzyka systemowego. Europejski rynek sekurytyzacji (w tym w Zjednoczonym Królestwie) stanowi obecnie około 6 % swego odpowiednika w USA, co odpowiada około 1 % PKB w porównaniu z 18 % w USA.

3.6. Komisja Europejska opublikowała 26 kwietnia pakiet legislacyjny dotyczący reformy unijnych ram zarządzania gospodarczego oraz reguł fiskalnych składających się na pakt stabilności i wzrostu. Komitet przedstawi stanowisko w sprawie wniosku Komisji Europejskiej w opinii nt. nowych przepisów dotyczących zarządzania gospodarczego dostosowanych do przyszłości⁽⁶⁾, w której projekcie poparto ustanowienie zróżnicowanych krajowych ścieżek zapewniających stabilność finansów publicznych za pośrednictwem planów fiskalno-strukturalnych w oparciu o kompromisy wynegocjowane między organami unijnymi i krajowymi. Uważa, że odpowiedzialność krajowa za te zobowiązania w ramach bardziej demokratycznej koncepcji zarządzania gospodarczego UE wymaga większego zaangażowania parlamentów narodowych oraz władz lokalnych i regionalnych, a także udziału partnerów społecznych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego w formalnych procesach konsultacji zgodnie z poglądami wyrażonymi we wcześniejszych rezolucjach i opiniach Komitetu⁽⁷⁾. Przywiązuje dużą wagę do niedawnej opinii EBC w sprawie reformy zarządzania gospodarczego⁽⁸⁾, w szczególności do jego poglądów na temat stałego mechanizmu zdolności fiskalnej UE oraz metodologii analizy zdolności obsługi zadłużenia⁽⁹⁾, które powinny zostać określone w porozumieniu z państwami członkowskimi i spotkać się z ich poparciem.

3.7. EKES odnosi się również pozytywnie do faktu, że decydenci na szczeblu UE ponownie zajmują się kwestią konkurencyjności. Jeszcze przed wojną w Ukrainie i ostrym kryzysem energetycznym UE traciła konkurencyjność w stosunku do głównych konkurentów. Według danych Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) – w 2021 r. bezpośrednie inwestycje zagraniczne (BIZ) w UE spadły o 68 % w porównaniu z 2019 r., podczas gdy w USA wzrosły w tym samym okresie o 60 %. Komitet zwraca uwagę, że poprawa inwestycji, większa wydajność i lepsza konkurencyjność w całej UE powinny opierać się na ukierunkowanych inwestycjach, badaniach i rozwoju, innowacjach i dalszym kształceniu pracowników. Jest to szczególnie istotne dla europejskich MŚP, które odpowiadają za 70 % zatrudnienia w UE i są niewspółmiernie obciążone biurokracją, wysokimi podatkami oraz trudnościami w dostępie do kapitału.

3.8. Chociaż ceny energii znacznie spadły, są wciąż dwa razy wyższe niż przed pandemią COVID-19 i czterokrotnie wyższe niż w USA. Coraz większe obciążenie regulacyjne przedsiębiorstw w połączeniu ze szczodrymi dotacjami zachęcającymi inwestorów na mocy ustawy o obniżeniu inflacji (IRA) zagrażają zdolności UE do przyciągania inwestycji niezbędnych do transformacji ekologicznej. Chociaż EKES nie zgadza się z aspektami protekcyjnymi IRA, które wykluczają producentów z UE i są sprzeczne z zasadami WTO, to przyznaje, że ukierunkowane zachęty mogą odegrać ważną rolę w przyciąganiu i pobudzaniu inwestycji.

3.9. Plan przemysłowy Zielonego Ładu jest pierwszym pozytywnym krokiem⁽¹⁰⁾. Zaproponowany w jego ramach akt w sprawie przemysłu neutralnego emisyjnie ma na celu przyspieszenie częstokroć bardzo zmuśnych procedur dla projektów inwestycyjnych o zasadniczym znaczeniu dla zielonych inwestycji, takich jak baterie, panele słoneczne, elektrolizery oraz wychwytywanie, składowanie i wykorzystywanie dwutlenku węgla. Ścisłej rzecz ujmując, w tym akcie wprowadzono ograniczenia czasowe, które dotyczą procedur wydawania pozwoleń na projekty produkcji technologii neutralnych emisyjnie w zależności od ich wielkości i statusu.

⁽⁶⁾ Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie skutecznej koordynacji polityk gospodarczych i wielostronnego nadzoru budżetowego oraz uchylającego rozporządzenia Rady (WE) nr 1466/97” [COM(2023) 240 final – 2023/0138 (COD)], „Wniosek dotyczący rozporządzenia Rady zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 1467/97 w sprawie przyspieszenia i wyjaśnienia procedury nadmiernego deficytu” [COM(2023) 241 final – 2023/0137 (CNS)] oraz „Wniosek dotyczący dyrektywy Rady zmieniającej dyrektywę Rady 2011/85/UE w sprawie wymogów dla ram budżetowych państw członkowskich” [COM(2023) 242 final – 2023/0136 (NLE)] (Dz.U. C, C/2023/880, 8.12.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2023/880/oj>).

⁽⁷⁾ Dz.U. C 323 z 26.8.2022, s. 1 i Dz.U. C 228 z 29.6.2023, s. 1.

⁽⁸⁾ Dz.U. C 290 z 18.8.2023, s. 17.

⁽⁹⁾ DSA (debt sustainability analysis) = analiza zdolności obsługi zadłużenia.

⁽¹⁰⁾ Komitet przyjmuje obecnie dwie konkretne opinie na ten temat: Plan przemysłowy Zielonego Ładu (Dz.U. C 349, 29.9.2023, s. 179) oraz Polityka przemysłowa jako instrument służący zmniejszeniu zależności i pobudzeniu unijnego rynku produktów ekologicznych w zasobo- i energochłonnych gałęziach przemysłu, jeszcze nie opublikowana.

3.10. Chociaż jest to z pewnością krok we właściwym kierunku, to EKES odnotowuje, że projekty inwestycyjne w UE są często znacznie opóźnione ze względu na niemożność terminowego przyjęcia przez władze ocen oddziaływania na środowisko oraz na odwołania sądowe lokalnych społeczności przeciwko projektom. W związku z tym ma wątpliwości, czy proponowany akt w sprawie przemysłu neutralnego emisyjnie może rzeczywiście przyspieszyć inwestycje w Europie w czasie, gdy po drugiej stronie Atlantyku następuje prężny rozwój inwestycji. Warto zauważyć, że w 2022 r. przedsiębiorstwa ogłosiły, że ich inwestycje w USA w same baterie wyniosą 73 mld USD. Komitet uważa, że zorganizowane społeczeństwo obywatelskie może odegrać pewną rolę w uzyskaniu społecznej akceptacji zielonych inwestycji, co jest warunkiem wstępnym powodzenia transformacji ekologicznej. Ponadto sądzi, że procedura przyspieszona nie powinna skupiać się wyłącznie na konkretnych technologiach (a zatem pośrednio – faworyzować niektórych podmiotów), lecz powinna mieć zastosowanie do wszystkich sektorów gospodarki.

3.11. Aby móc w jakiś sposób dorównać zachętom finansowym wprowadzonym na mocy IRA i wesprzeć realizację celów planu przemysłowego Zielonego Ładu, Komisja Europejska złagodziła zasady pomocy państwa za pomocą tymczasowych ram pomocy państwa w sytuacjach kryzysowych i w okresie transformacji, które zwiększają dopuszczalne maksymalne kwoty pomocy państwa i wprowadzają po raz pierwszy możliwość inwestycji kapitałowych w środki trwałe (CAPEX). Biorąc zarazem pod uwagę, że zdolność państw członkowskich do przyznawania pomocy państwa znacznie się różni, Komisja Europejska zezwoliła im na wykorzystywanie RRF i EFSI do wsparcia projektów na mocy aktu w sprawie przemysłu neutralnego emisyjnie.

3.12. Chociaż EKES przyznaje, że w perspektywie krótkoterminowej to posunięcie jest konieczne, by uniknąć utraty znacznych inwestycji w Europie, to uważa, że w perspektywie długoterminowej złagodzenie zasad pomocy państwa stanowi zagrożenie dla integralności jednolitego rynku. Choć możliwość wykorzystania RRF i EFSI jest mile widzianym rozwiązaniem, to odnotowuje, że większość rządów opracowała już swoje programy, i wyraża wątpliwości co do stopnia, w którym mniejsze państwa członkowskie będą w stanie zaoferować przedsiębiorstwom wystarczające zachęty.

3.13. W tym kontekście ubolewa, że ostatni śródkresowy przegląd WRF nie uwzględnił stworzenia Europejskiego Funduszu na rzecz Suwerenności mającego na celu propagowanie inwestycji w transformację ekologiczną w całej UE, a także zapewnienia równych warunków działania oraz właściwego funkcjonowania jednolitego rynku. I choć utworzenie Platformy na rzecz technologii strategicznych dla Europy (STEP) ⁽¹¹⁾ to dobry krok, EKES uważa, że nie jest to odpowiednia odpowiedź na wyzwanie stojące przed UE, gdyż wiąże się z wykorzystaniem środków z innych istniejących funduszy UE. Propozycja ta opóźniła uruchomienie zapowiadzanego przez Komisję Europejskiego Funduszu na rzecz Suwerenności. W każdym razie ponownie wzywa państwa członkowskie do zapewnienia konstruktywnego procesu konsultacji ze zorganizowanym społeczeństwem obywatelskim podczas przeglądu krajowych planów odbudowy i zwiększania odporności, który polega na dodaniu do nich rozdziału REPowerEU.

3.14. Jeśli chodzi o europejski akt w sprawie surowców krytycznych ⁽¹²⁾, EKES z zadowoleniem przyjmuje zamiar uproszczenia procesu wydawania pozwoleń dla wybranych surowców w UE, tak by móc wydajniej wykorzystywać zasoby dostępne w obrębie UE i uniknąć nadmiernej zależności od poszczególnych krajów trzecich. Ponadto zdecydowanie popiera dążenie do dywersyfikacji łańcuchów dostaw poprzez zawieranie umów handlowych z wiarygodnymi partnerami. Zważywszy, że w nadchodzącym dziesięcioleciu 85 % światowego wzrostu ma nastąpić poza UE, istotny jest rozwój handlu z partnerami światowymi i znalezienie nowych rynków eksportowych dla towarów europejskich, co z kolei otworzy przed rządami nowe możliwości dokonywania inwestycji krajowych w celu zwiększenia wydajności oraz wydatków na cele socjalne i kształcenie. Zarówno skuteczne działania w ramach WTO, jak i długo oczekiwane zawarcie umowy między UE a Mercosurem mogłyby okazać się korzystne pod tym względem.

3.15. Oprócz wniosków ustawodawczych mających na celu zwiększenie konkurencyjności przewodnicząca Komisji Europejskiej zapowiedziała również zamiar zmniejszenia o 25 % obciążeń sprawozdawczych dla przedsiębiorstw oraz wprowadzenia sprawdzianów konkurencyjności odnośnie do wszystkich nowych wniosków. Jest to pozytywne rozwiązanie, które wymaga podjęcia konkretnych działań, by pomóc przedsiębiorstwom w radzeniu sobie w nadchodzących latach z coraz większymi wymogami w zakresie sprawozdawczości środowiskowej, społecznej i dotyczącej ładu korporacyjnego zgodnie z dyrektywą w sprawie sprawozdawczości przedsiębiorstw w zakresie

⁽¹¹⁾ Strategic Technologies for Europe Platform (europa.eu).

⁽¹²⁾ Dz.U. C 220 z 9.6.2021, s. 118.

zrównoważonego rozwoju (CSRD) ⁽¹³⁾, dyrektywą w sprawie należytej staranności przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju (CSDD) ⁽¹⁴⁾, unijną systematyką zrównoważonego rozwoju ⁽¹⁵⁾ oraz przepisami dotyczącymi pracy przymusowej ⁽¹⁶⁾, a także by w przyszłych wnioskach ustawodawczych w większym stopniu uwzględnić wpływ na konkurencyjność UE, a przy tym nie pomijać kwestii poprawy warunków pracy zgodnie z Europejskim filarem praw socjalnych.

3.16. Jeśli chodzi o reformę wewnętrznego rynku energii elektrycznej, EKES z zadowoleniem przyjmuje wniosek i podkreśla potrzebę stworzenia ram, które zapewnią przystępne i przewidywalne ceny, mimo że nadal nie jest pewne, czy dzięki wnioskowi uda się rzeczywiście ograniczyć ryzyko utrzymywania się wysokich cen w przyszłości.

3.17. Wreszcie wyraża zaniepokojenie brakiem nadzoru EBC nad około 18 % europejskich aktywów bankowych. Ten brak przejrzystości i jednolitego nadzoru w całej UE może być źródłem niepewności w oczach inwestorów i wywoływać efekt domina w pozostałej części sektora finansowego. EKES popiera niedawną kompleksową inicjatywę Komisji mającą na celu ukończenie prac nad ramami zarządzania kryzysowego i gwarantowania depozytów (CMDI), ponieważ postępy w tworzeniu unii bankowej mają kluczowe znaczenie dla wzmocnienia europejskiego jednolitego rynku w interesie obywateli i przedsiębiorstw.

Bruksela, dnia 25 października 2023 r.

Oliver RÖPKE

Przewodniczący

Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego

⁽¹³⁾ Dz.U. L 322 z 16.12.2022, s. 15.

⁽¹⁴⁾ COM(2022) 71 final.

⁽¹⁵⁾ Dz.U. L 198 z 22.6.2020, s. 13.

⁽¹⁶⁾ COM(2022) 453 final.